

{xtypo_dropcap}K{/xtypo_dropcap}ad sam se rodio, imao sam sve, a dobio ime Nemanja, onaj koji ništa nema...

U Srbiji je, čedo moje, bolje biti prosjak nego car.

Svuda je to tako. Umre car, dođe drugi, njega ubije treći, trećega svrgne četvrti, dok petoga ne svrgne šesti i tako ide redom dok je careva i carstva.

Najgore je kad nema ni carstva ni cara, ni kraljevstva ni kralja, ni vlasti ni vladara, nego samo pust i raspušten narod, kakav je naš, spreman da svakoga olako prihvati za cara i gospodara i da ga još lakše zbac i odreče ga se kao gubavca.

Prosjaku se to ne dešava.

Ja sam, čedo moje, imao sreću i nesreću da vladam Srbijom. Najviše što sam mogao postići to je da budem veliki župan, megaloiupanos, a to je često bilo, u suštini, biti samo veliki sluga velikih careva.

Tuđi carevi i kraljevi ne dadoše nam da osnujemo svoje kraljevstvo i carstvo. Najveća milost careva počinjala je i završavala se time da meni, velikom županu, daju da vladam ovim narodom, s kojim oni sami ne mogu izići na kraj, jer nas nikada ne mogu ni pokoriti ni priznati nas za sebi ravne.

Treba im neko ko će umjesto njih da se bakće sa ovim pustim i vrletnim narodom, da im kupi vojsku za ratove, ubire poreze i da ih kao veliki neprobojni živi zid čuva od drugih naroda na granicama carstva.

Dok to činimo, dobri smo, možemo biti i veliki župani. Pomislimo li na sebe i svoju državu, eto ih sa velikom vojskom da nas kazne i pokažu nam ko je gospodar a ko sluga u našoj rođenoj zemlji.

A kada krenu u pohod na Srbiju, više računaju na naše vojskovođe nego na svoje. Ispred svoje vojske šalju glasnike da objave kako će car srušiti velikog župana, a na njegovo mjesto postaviti onoga vojskovođu srpskog ili kneza koji mu najviše pomogne.

Srpski polkovi prelaze tada, jedan po jedan, na stranu carevu, a veliki župan bježi sa malo pristalica u najdublje šume i pećine, ili traži zaštitu kojeg drugog cara.

{xtypo_dropcap}S{/xtypo_dropcap}rpskog vladara ne prizna niko, ni car ni kralj, ni papa ni patrijarh, ni tuđinac ni brat, pa ni posljednji opančar. U Dioklitiji je bio baš jedan ubogi opančar Blaž. Ni taj siromašni opančar nije me priznavao. Dojadilo opančaru šilo i oputa pa se odmetne u šume i na drumove i nakupi dosta družine, sve istih kao on. Naumio Blaž opančar da se okruni i zavlada ne samo šumom i drumom nego i cijelom državom.

Čedo moje, kad to naumi opančar, kako neće knez i vojvoda. Na kraju sve je ostajalo kako je i bilo, samo je šilo ostalo bez opančara, kneževine bez knezova, a vojske bez svojih vojvoda. Bog i svi sveci su mi pomagali.

Čedo moje, šta je drugo naša istorija nego neprekidno postavljanje i svrgavanje vladara, bezbroj pokušaja da se uspostavi vlast i država.

Kad sam se rodio, imao sam sve, a dobio ime Nemanja, onaj koji ništa nema. Drugo mi je ime Stefan, onaj koji nosi vijenac, Stefanos, ovjenčani, a na moju glavu nije pao ni vijenac ni kruna. Sada sam Simeon monah, a od sveg imanja ostalo mi ovo oronulo tijelo, a od vlasti gola duša. Sad ovo tijelo predajem zemlji po kojoj je hodilo, a dušu svoju griješnu prepuštam tebi, čedo moje, da je molitvama svojim očistiš od grijehova pred sudijom nebeskim.

Reč Stevana Nemanje (Stefana Nemanje — oca Simeona (1166-1196)) izgovorene na samrtničkoj postelji, koje je zapisao njegov najmlađi sin Rastko, Sveti Sava (iz knjige „Zaveštanje Stefana Nemanje”, pisca Mileta Medića)